

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Klimat- och näringslivsdepartementet

Yttrande över förslag till författningsändringar med anledning av EU:s kvicksilverförordning (Promemoria)

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

Promemorian innehåller förslag som syftar till att komplettera det svenska genomförandet av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/852 av den 17 maj 2017 om kvicksilver och om upphävande av förordning (EG) nr 1102/2008 (EU:s kvicksilverförordning). I promemorian föreslås dels ändringar i förordningen (1998:944) om förbud med mera i vissa fall i samband med hantering, införsel och utförsel av kemiska produkter för att förtydliga hur gällande svenska regler förhåller sig till EU:s kvicksilverförordning, dels ändringar i förordningen (2012:259) om miljöstraffsavgifter för att införa sanktioner för överträdelser av vissa bestämmelser i förordningen. Dessutom föreslås att Naturvårdsverkets uppdrag som behörig myndighet enligt EU:s kvicksilverförordning förtydligas i avfallsförordningen (2020:614). Förslagsställaren konstaterar att konsekvenserna av EU:s kvicksilverförordning ligger utanför detta ärende. Det är endast konsekvenserna av de ovannämnda förslag som bedöms i konsekvensutredningen. Bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2024.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

Det anges i promemorian att det svenska generella förbudet mot kvicksilver överlappar förbuden i EU:s kvicksilverförordning. För att undvika dubbelreglering behöver det klargöras att det svenska förbudet endast gäller om ett motsvarande förbud inte följer EU:s kvicksilverförordning och att undantagen från det svenska förbudet inte gäller för förbuden i EU:s kvicksilverförordning, dvs. att det inte är möjligt göra undantag från EU-förbuden. Därutöver föreslås att det ska bli möjligt att besluta om miljöstraffsavgift vid vissa överträdelser av EU:s kvicksilverförordning. Målsättningen med det senare förslaget anges vara att få en överensstämmelse med EU:s regelverk och säkerställa att Sverige lever upp till kraven på att införa effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner för överträdelser av EU:s kvicksilverförordning.

Regelrådet finner redovisningen av bakgrund och syfte godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

Förslagsställaren bedömer i sin konsekvensutredning att det saknas alternativa lösningar när det gäller de överlappande förbuden. Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt innebär att medlemsstaterna inte kan behålla nationell lagstiftning som reglerar samma sak som EU-lagstiftningen. Att behålla det svenska förbudet oförändrat i den del det överlappar EU-förbudet skulle innebära att förhållandet mellan det svenska förbudet och EU-förbuden skulle förbli otydligt. Det är särskilt otydligt hur undantagen från det svenska förbudet förhåller sig till EU förbuden. Att behålla lagstiftningen oförändrad är därmed något som skulle kunna leda till att kommissionen inleder ett överträdelseärende mot Sverige. Vidare anges, beträffande miljöstraffavgifter, att införandet av straffavgifter kan leda till att EU:s kvicksilverförordningen i högre utsträckning följs.

Regelrådet finner redovisningen av alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

Förslagsställaren bedömer i sin konsekvensutredning att de föreslagna ändringarna överensstämmer med de skyldigheter som följer av Sveriges medlemskap i EU. Enligt EU:s kvicksilverförordning får medlemsstaterna tillämpa strängare krav än de som fastställs i förordningen (artikel 1). Vidare anges att det svenska kvicksilverförbudet har funnits sedan början av 1990-talet. Det har inte skett någon förändring av det nationella förbudet utöver vad som bedömts nödvändigt för att anpassa bestämmelserna till förbuden i EU:s kvicksilverförordning och något nytt har inte tillförts det svenska förbudet. Förslagen bedöms därför inte omfattas av anmälningsplikt enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster. Vidare anges att införandet av miljöstraffavgifter sker för att uppfylla Sveriges förpliktelser enligt artikel 16 i EU:s kvicksilverförordning och ska utan dröjsmål anmälas till kommissionen.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

Förslagsställaren bedömer, mot bakgrund av att EU:s kvicksilverförordning redan har börjat gälla i Sverige, att de föreslagna ändringarna ska träda i kraft så snart som möjligt. Vilket bedöms vara den 1 januari 2024. Förslagsställaren bedömer vidare att det inte behövs några övergångsbestämmelser. Inget anges om behov av speciella informationsinsatser.

Regelrådet gör följande bedömning. Beskrivningen av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande är tillräckligt tydlig. Regelrådet har däremot inte kunnat utläsa en beskrivning av behov av speciella informationsinsatser. Regelrådet anser att det hade varit relevant att lyfta hur förslagsställaren avser att informera berörda aktörer om de nya miljöstraffavgifterna. Avsaknaden av sådan beskrivning medför att konsekvensutredningen är ofullständig i denna del.

Regelrådet finner redovisningen av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande godtagbar.

Regelrådet finner redovisningen av behov av speciella informationsinsatser bristfällig.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

Det anges i konsekvensutredningen att de föreslagna ändringarna berör aktörer som kan komma att hantera kvicksilver på olika sätt, närmare bestämt tandvårdsinrättningar och företag verksamma i kloralkaliindustrin eller som ägnar sig åt rening av naturgas eller brytning och smältning av andra metaller än järn. Vidare anges att det finns cirka 4 430 tandvårdsmottagningar i Sverige, 880 mottagningar i offentlig regi inom de 21 regionerna och 3 550 privata mottagningar. I Sverige finns i dagsläget inte några verksamheter inom de utpekade industrisektorerna. Även företag som utför tillfällig lagring av kvicksilveravfall eller omvandling och solidifiering av kvicksilveravfall berörs av bestämmelserna. I Sverige finns för närvarande en anläggning som tillfälligt lagrar kvicksilver.

Regelrådet gör följande bedömning. Beskrivningen av berörda företag utifrån antal och bransch är tillräckligt tydlig. Regelrådet har däremot inte kunnat utläsa en beskrivning av berörda företagens storlek. Avsaknaden av sådan beskrivning medför att konsekvensutredningen är ofullständig i denna del.

Regelrådet finner redovisningen av berörda företag utifrån antal och bransch godtagbar, men utifrån storlek bristfällig.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Förslagsställaren anger i sin konsekvensutredning, beträffande förslaget om miljöstraffavgifter, att det endast är tillämpligt om någon av de berörda aktörerna handlar i strid med bestämmelserna. I övrigt bedöms inte förslaget till straffbestämmelser ha några konsekvenser för de aktörer som kan träffas av beslut om miljöstraffavgift.

Regelrådet gör följande bedömning. Det framgår tydligt av förslagsställarens konsekvensutredning att de föreslagna författningsändringarna syftar till att undvika dubbelreglering av förbud mot kvicksilver. Det är positivt att förslagsställaren tydliggör att det inte har tillförts något nytt i det svenska förbudet utöver det som varit nödvändigt för att anpassa bestämmelserna till EU:s kvicksilverförordning. Regelrådet anser dock att det hade varit önskvärt om förslagsställaren kunde beskriva konsekvenserna för företag som följer av ändringarna i kvicksilverförordningen.

Regelrådet finner redovisningen av påverkan på berörda företagens kostnader, tidsåtgång och verksamhet godtagbar.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

Regelrådet har inte kunnat utläsa en beskrivning av regleringens påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag, och har inte heller för egen del kunnat se någon sådan påverkan. En utelämnad beskrivning kan därför godtas i detta ärende.

Regelrådet finner att en utelämnad beskrivning av regleringens påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag i detta ärende är godtagbar.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

Regelrådet har inte kunnat utläsa en beskrivning av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden i konsekvensutredningen, och har heller inte för egen del kunnat se någon sådan påverkan. En utelämnad beskrivning kan därför godtas i detta ärende.

Regelrådet finner att en utelämnad beskrivning av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden i detta ärende är godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Regelrådet har inte kunnat utläsa en beskrivning av särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning. Om förslagsställaren bedömer att det saknas möjlighet att ta särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning ska det anges och motiveras. I det nu remitterade ärendet är det, såvitt Regelrådet kan bedöma, svårt att se hur särskilda hänsyn skulle kunna tas till små företag, det hade varit önskvärt om förslagsställaren angett något om detta. Regelrådet bedömer, mot bakgrund av att de föreslagna ändringarna föranleds av ändringar i en EU-förordning, att en utelämnad beskrivning kan godtas i detta ärende.

Regelrådet finner att en utelämnad beskrivning av särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning i detta ärende är godtagbar.

Sammantagen bedömning

Det svenska förbudet mot kvicksilver överlappar förbuden i EU:s kvicksilverförordning. Förslaget syftar därför till att säkerställa att de svenska reglerna överensstämmer med EU-rätten samt undvika en dubbelreglering av förbud mot kvicksilver. Förslagsställaren redogör utförligt för bakgrund, alternativa lösningar och konsekvenserna av om ingen reglering kommer till stånd i sin konsekvensutredning. Däremot saknas det en beskrivning av behov av speciella informationsinsatser och berörda företagens storlek, vilket är en brist. Samtliga övriga aspekter uppfyller dock kvalitetskraven. Regelrådet anser därutöver att det hade varit önskvärt om förslagsställaren kunde beskriva hur undantagen från det svenska förbudet förhåller sig till de nya EU-förbuden samt konsekvenserna för företag som följer av ändringarna i kvicksilverförordningen.

Regelrådet finner därför att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#).

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 13 sep 2023.

I beslutet deltog: Anna-Lena Bohm, ordförande, Helena Fond, Hans Peter Larsson, Lennart Renbjer och Lars Silver.

Ärendet föredrogs av: Steven Wall.

Anna-Lena Bohm

Ordförande

Steven Wall

Föredragande